

USNESENÍ

Krajský soud v Praze rozhodl v senátu složeném z předsedy Mgr. Ing. Petra Šuránka a soudců JUDr. Davida Krysky a Mgr. Věry Pazderové, LL. M., M.A., ve věci

navrhovatelů: **a) Ing. M. S.**
bytem X
b) Ing. M. P.
bytem X

proti
odpůrcům: **1) Městský úřad Benešov**
sídlem Masarykovo náměstí 100, 256 01 Benešov
2) STAN a Otevřené Poříčí
zastoupena volební zmocněnkyní M. S.
bytem X
3) PROSPERUJÍCÍ POŘÍČÍ
zastoupena volebním zmocněncem M. T.
bytem X
4) Mladí pro Poříčí PLUS
zastoupena JUDr. Davidem Černeckým, advokátem,
sídlem Masarykovo nám. 225, 256 01 Benešov

o **návrhu na neplatnost voleb** do Zastupitelstva obce Poříčí nad Sázavou ve volbách konaných ve dnech 23. a 24. 9. 2022

takto:

- I. Návrh se zamítá.**
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.**

Odůvodnění:

1. Dne 6. 10. 2022 byl Krajskému soudu v Praze předán návrh podle § 90 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) a § 60 odst. 3 zákona č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „volební zákon“), jímž se navrhovatelé domáhají, aby soud vyslovil neplatnost voleb do Zastupitelstva obce Poříčí nad Sázavou konaných ve dnech 23. a 24. 9. 2022.
2. Navrhovatelé předepisují, že jakožto bývalí zastupitelé obce kandidovali ve volbách jako jedni z mála členů možné opozice za odpůrce 2), o čemž byl vyrozuměn i starosta obce Mgr. J. K., který kandiduje za odpůrce 4), jenž je „vládnoucím uskupením“. Po celé předchozí volební období přitom podle nich starosta komplikoval opozici a jejím zástupcům jakékoliv působení a usiloval o vymazání opozice z veřejného prostoru, a to třemi základními nástroji – komplikováním přístupu k podkladům potřebným pro výkon činnosti opozičního zastupitele, vyloučením transparentnosti při informování o činnosti

obce a znemožněním diskuse na zasedáních zastupitelstva. V důsledku toho zástupcům opozice nezbylo než se domáhat potřebných podkladů žádostmi podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o svobodném přístupu k informacím“), což ovšem obec následně prezentovala ve výročních zprávách o poskytování informací jako obstrukční jednání, přičemž dne 21. 6. 2021 při podání takové žádosti na podatelnu obecního úřadu nechal starosta na navrhovatele a) dokonce zavolat i policii. Diskuse jakožto bod programu zasedání zastupitelstva obce byla umožněna naposledy dne 18. 12. 2018 předtím, než se vlády pevně uchopil odpůrce 4). Na zasedání zastupitelstva dne 18. 9. 2019 již byla tato zažitá praxe odmítnuta jako údajně nepotřebná a na každém dalším zasedání byl návrh na rozšíření programu o bod Diskuse opakovaně zamítán. Na zasedání zastupitelstva dne 29. 5. 2019 byl vládnoucím uskupením odpůrce 4) odmítnut návrh opoziční zastupitelky na vytvoření redakční rady obecního Zpravodaje, na zveřejňování korespondence a veškerých uzavíraných smluv obce a na zveřejnění služebních e-mailů zastupitelů. Poslední zveřejněný zápis ze zasedání zastupitelstva je ze dne 3. 3. 2022, zápisy ze zasedání v květnu a září ke dni sepsání návrhu ještě nebyly zveřejněny. Zastupitelé po dva roky neměli přístup k detailním informacím o plánovaném hospodaření ani v okamžiku schvalování rozpočtu, neboť starosta ke schválení předkládal jen údaj o celkových výdajích, výdajích na investice a o celkových příjmech a zbylé rozhodování již probíhalo jen na úrovni rady obce. Také byly ignorovány veškeré snahy o svolání finančního výboru, a to i ze strany zastupitelů. Starosta podle navrhovatelů porušoval zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o obcích“) tím, že na úřední desce nezveřejňoval žádná rozpočtová opatření a jednou dokonce došlo k prodeji obecního pozemku, aniž by byl záměr řádně zveřejněn na elektronické úřední desce. Místostarosta obce J. K. pak po celé uplynulé volební období pobíral plat ze dvou pracovních poměrů, což bylo schváleno zastupitelstvem v souladu s požadavky zákona o obcích až dne 31. 5. 2022. V důsledku své snahy o vyšší transparentnost fungování obce se zástupci opozice stali i terčem zesměšňování a výhrůžek. Na zasedání zastupitelstva konaném dne 8. 9. 2020 tak měl starosta podle navrhovatelů opozičním zastupitelům sdělit, že „[k]dybychom žili před sto lety a já byl obecní rychtář, tak pana S., paní L. a pana L. vytáhnu za límec před úřad a profackuju...“ Navrhovatelé tak uzavírají, že veškeré kroky starosty a lídra odpůrce 4) byly vedeny jediným záměrem znemožnit za každou cenu, aby se k občanům obce dostaly kompletní informace o fungování obce a jejího zastupitelstva, o jejím hospodaření a též o čistě soukromých záměrech starosty, konstatují, že to vyústilo dne 21. 9. 2022 ve fatální porušení těch nejelementárnějších pravidel a zásad slušného a korektního vedení předvolební kampaně, jež podle nich hrubě ovlivnilo výsledky voleb.

3. Ve středu odpoledne dne 21. 9. 2022 podle navrhovatelů starosta obce Mgr. J. K. spolu s radním a ředitelem základní školy Mgr. R. N. ve své pracovní době záměrně vyhledali (nejmenované) občanky, které v tu chvíli distribuovaly letáky Ing. P. D. informující o soukromých developerských aktivitách rodičů a příbuzných starosty a o selektivním přístupu obce k vlastníkům pozemků, jimiž odpůrce 2) chtěl jasně upozornit na skutečné praktiky v obci a skutečné motivace starosty, o nichž občané nemají pravdivé informace, a tyto letáky jim vyrvali z ruky a i přes jejich protest je uklidili do svého osobního vozidla, jímž přijeli. Občanky na pomoc zavolaly navrhovatele a), který na místo také dorazil osobním vozem a pokusil se situaci uklidnit a vysvětlit. I když požádal o vrácení letáků, aby mohla pokračovat jejich distribuce v rámci vedení předvolební kampaně, letáky vráceny nebyly.

4. V obavách z fyzického napadení těmito dvěma hrubě jednajícími muži, kteří měli s ohledem na svůj věk a fyzickou zdatnost převahu, plynoucích i z veřejného příslibu „profackování“ starostou navrhovatel a) i obě ženy nastoupili do jeho osobního vozu, a to i když je oba muži pronásledovali a Mgr. N. navrhovateli zastoupil cestu a slovně jej napadal. Mgr. N. si ale záměrně stoupl před vozidlo, a když se navrhovatel snažil pomalu a předvídatelně vycouvat a objet jej, opakovaně mu vstupoval do vozovky a snažil se jej zatarasit, a to ačkoliv se již ve voze žádné předvolební letáky nenacházely. Poté, co oba muži zjistili, že se jim nepodaří vozidlo prohledat a zabránit mu v odjezdu, Mgr. N. sehrál „incident“, při kterém upadl na zem jako „zraněný“, a zároveň se starosta snažil násilně otevřít dveře řidiče a navrhovatele a) inzultovat. Navrhovatel a) poté, co odvezl ženy do bezpečí, se vrátil na místo incidentu, kde již byla policie vyšetřující incident, a tam vyčkal na příjezd techniků policie, kteří po ohledání jeho vozidla konstatovali, že vozidlo nenese žádné známky střetu s osobou.
5. S ohledem na předešlé navrhovatelé uzavírají, že Mgr. K. a Mgr. N. jakožto jejich protikandidáti za odpůrce 4) nejenže omezili osobní svobodu žen distribuujících letáky opozice a navrhovatele a), ale zejména znemožnili prezentaci názorů opozice a zabránili tak zveřejnění jejich výhrad k fungování obce a starosty. Násilným odebráním letáků způsobili podle navrhovatelů škodu nejméně 12 000 Kč odpovídající nákladům na vyhotovení letáků a zároveň tím jen doložili praxi záměrného umlčování názorů opozičních kandidátů. V zásadě tím opozičnímu kandidátovi zcela přerušili a znemožnili oslovení voličů obce.
6. Navrhovatelé nadto namítají i to, jakým způsobem byly uvedené události prezentovány. Uvádějí, že další členové odpůrce 4), ač u incidentu ani nebyli, nastalou událost zneužili, hrubě zkreslili a začali navrhovatele a) pomlouvat, jakoby měl přejet vozidlem svého protikandidáta. Svými názory zveřejňovanými v komentářích, příspěvcích na internetu a i na webových stránkách obce cíleně vyvolávali senzaci, a protože se událost dostala i do celostátních médií, vyvolávali v rozporu s realitou u široké veřejnosti strach o život a dojem, že navrhovatel a) úmyslně srazil radního a protikandidáta Mgr. R. N., aby se dostal do zastupitelstva i „přes mrtvolu“, a že nesmí dopustit, aby taková osoba byla v zastupitelstvu. Tato nepravdivá informace se jako zásadní událost během pár hodin roznesla po celé obci, řešila se na sociálních sítích, a dokonce i na místní základní škole, ze které ve čtvrtek a pátek přinášely děti informaci, že navrhovatel a) jejich ředitele přejel autem, a to nikoliv jen náhodou. Přitom Mgr. N. byl z nemocnice, kam se nechal podle navrhovatelů teatrálně odvézt, propuštěn ještě týž den, aby toho mohl využít v předvolební kampani. Pomluvy zásadně ovlivnily názory voličů a poškodily jak navrhovatele a) osobně, tak odpůrce 2). Celý incident opozici před všemi voliči zcela očernil a bez možnosti adekvátně reagovat hrubě ovlivnil výsledky voleb.
7. Odpůrci 1) až 3) se k návrhu nijak nevyjádřili, ač jim byl řádně zaslán.
8. Odpůrkyně 4) označila návrh navrhovatelů za nedůvodný a navrhla jeho zamítnutí. Konstatovala, že podstatná část tvrzení navrhovatelů s volbami nesouvisí, a proto jen stručně uvádí, že zastupitelstvo jednalo v průběhu funkčního období 2018 až 2022 řádně v souladu s právními předpisy, práva zastupitelů nebyla porušována a diskuse byla přípustná ke každému z projednávaných bodů. Naopak činnost zastupitelstva a obecního úřadu byla ztěžována obstrukcemi navrhovatelů, a to i podáváním dotazů podle zákona o svobodném přístupu k informacím s cílem maximálně touto agendou úřad zatížit. Navrhovatelé se podle odpůrkyně 4) opakovaně dotazovali i na skutečnosti, které jim byly

známy, což i Krajský úřad Středočeského kraje ve svém rozhodnutí označil za zneužití práva na informace. V obci byla provedena i kontrola výkonu samostatné působnosti ze strany Ministerstva vnitra, přičemž ministerstvo neshledalo žádná pochybení v informování o činnosti orgánů obce, v provozu úřední desky, ve sjednání pracovního poměru se zastupitelem J. K. ani při zveřejňování zápisů z jednání zastupitelstva. Navrhovatelé podle odpůrkyně 4) také zkreslují průběh zasedání zastupitelstva dne 8. 9. 2020, jelikož zamlčují, že tehdy starosta v čase od 14:33 záznamu z jednání uvedl, že „[k]dybychom žili před sto lety a já byl obecní rychtář, tak pana S., paní L. a pana L. vytáhnou za límec před úřad a profackují za útoky na členy naší rodiny a další vulgarity, kterých se dopouštějí, ale žijeme v jednadvacátém století, a proto zastupitelstvo zvolilo jiný demokratický nástroj...“, přičemž z navazující veselé konverzace zastupitelů včetně navrhovatele a) vyplývá, že toto sdělení ve skutečnosti u zastupitelů nevyvolalo žádné obavy. Navrhovatel a) se sice domáhal projednání věci v přestupkovém řízení a v té souvislosti tvrdil, že vyjádření mělo jiný obsah, ale to bylo vyvráceno zvukovým záznamem a odpůrce 1) řízení o přestupku nezahájil.

9. Podle odpůrkyně 4) navrhovatelé popisují v rozporu se skutečností i průběh události dne 21. 9. 2022. Již v minulosti byl do schránek obyvatel obce distribuován anonymní pomlouvačný leták pojatý jako „vysvědčení“ pro starostu obce, který byl prezentován na facebookových stránkách odpůrců 2) a 3). Dne 21. 9. 2022 obdržel do své schránky Mgr. R. N. další pomlouvačný leták znevažující starostu prostřednictvím jeho rodičů. Mgr. N. o tom vyrozuměl starostu, s nímž měl domluvenou cestu do Prahy, při níž si všimli dvou žen roznášejících letáky. Zastavili tedy u nich, vystoupili a oslovili je. Jednalo se o Ukrajinky, které volaly objednateli roznášky a v tu chvíli se na místě zastavil navrhovatel a). Mgr. N. telefonicky kontaktoval policii a následující část konfliktu je tak zaznamenána v průběhu tohoto telefonátu. Navrhovatel a) s oběma ženami nastoupil do svého vozu a rozjel se s ním proti Mgr. N., kterého srazil na zem, a odjel. Na místo pak přijela policie a záchranka, kterou přivolal policista na základě obsahu hovoru (a nikoliv Mgr. N.) a která Mgr. N. odvezla k ošetření do nemocnice. Odpůrkyně 4) podotkla, že celá událost je v současnosti prověřována policií, starosta i Mgr. N. zde podávali vysvětlení a jeho text popisující událost podrobně předkládá k důkazu. Důkazem může být i záznam telefonického hovoru Mgr. N. na linku 158. Není ani pravdou, že by Mgr. N. bránil navrhovateli a) v odjezdu, jeho pozice k vozidlu je zachycena na fotografii, kterou odpůrkyně 4) taktéž navrhuje jako důkaz. Odpůrkyně 4) též odmítá, že by navrhovateli a) způsobili škodu zabavením letáků starosta a Mgr. N., jelikož letáky zajistila policie a odpůrkyně 4) předpokládá, že je má v držení i v současnosti.
10. Pokud jde o sporný leták, odpůrkyně 4) poukazuje na to, že jako jeho autor není uveden žádný politický subjekt a ani žádný z volebních kandidátů, ale Ing. P. D.. Ve volbách nekandidovali ani rodiče starosty, ani další v letáku zmínění účastníci kupních smluv a ani se nijak nepodílí na chodu obce. Cílem letáku tak bylo jen pomluvit ve volbách kandidujícího starostu, ale je sporné, zda takový pamflet lze vůbec označit za volební leták odpůrkyně 2). Ing. D. je jedním z majitelů pozemků a jediným jednatelem a společníkem společnosti VETA-INVESTMENT s.r.o., která z pozice developera v lokalitě „Za Vodou“ neúspěšně brojila proti územnímu plánu obce (kasační stížnost zamítnuta rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 7. 2021, č. j. 1 As 126/2021-37) a která s obcí řeší umístění související stavby vodovodu a kanalizace.

11. Odpůrkyně 4) dále namítá, že incident ze dne 21. 9. 2022 nemedializovala ona ani její kandidáti, nýbrž sám navrhovatel a) a odpůrkyně 2). Navrhovatelem a) tvrzená verze byla uvedena jak na facebookových stránkách Otevřené Poříčí, tak v rámci předvolební debaty odpůrkyně 2) konané ještě tentýž den, o které byla uveřejněna informace včetně odkazu na zvukový záznam též v placeném servisu ČTK. Vyjádření navrhovatele a) bylo citováno i v dalších celostátních médiích (Novinky, Blesk), takže to byl navrhovatel a), kdo se před volbami snažil prostřednictvím médií ovlivnit názory voličů.
12. Odpůrkyně 4) tak odmítla, že by incident měl vliv na možnost jednotlivých kandidátů a politických uskupení prezentovat svůj program. Zjevně podle ní ani nedošlo k ovlivnění volební účasti, která podle oficiálních výsledků dosáhla 65,81 %, zatímco při minulých volbách se zúčastnilo 68,1 % voličů. Odpůrkyně 2) i 3) navíc měly své zástupce v okrskové volební komisi, zástupkyně odpůrkyně 2) byla dokonce její předsedkyní, nikdo z voličů ani z kandidátů před okrskovou komisí neuplatnil stížnost proti řádnosti voleb, a dokonce shodou okolností v průběhu voleb odpůrce 1) provedl ve volební místnosti i kontrolu průběhu hlasování, přičemž nezjistil žádné pochybení.
13. Soud ověřil, že mu byl návrh doručen včas v rámci desetidenní lhůty po vyhlášení výsledků voleb ve Sbírce zákonů pro podávání volebních stížností (výsledky voleb byly vyhlášeny sdělením Státní volební komise publikovaným pod č. 280/2022 Sb. v částce Sbírky zákonů č. 131 rozeslané dne 27. 9. 2022). Z výpisu z centrální evidence obyvatel soud zjistil, že navrhovatelé měli v době voleb trvalý pobyt hlášen v obci Poříčí nad Sázavou, a současně ze zápisu o výsledku voleb do zastupitelstva obce vyplývá, že navrhovatelé ve volbách sami kandidovali jako v pořadí první a druhý kandidát odpůrkyně 2). Není tak pochyb o tom, že navrhovatelé jsou aktivně procesně legitimováni k podání této volební stížnosti jako občané disponující aktivním a využívajícím pasivní volební právo v daném volebním obvodu ve smyslu § 90 odst. 1 s. ř. s. Navrhovatelka b) sice byla [oproti navrhovateli a)] zvolena, a proto postrádá aktivní legitimaci z hlediska obhajoby svého práva ucházet se o mandát v zastupitelstvu (pasivní volební právo), avšak nijak tím není dotčena její aktivní legitimace spjatá s právem volit (aktivní volební právo) nejen sebe, ale i jiné kandidáty, a to včetně navrhovatele a).
14. Protože navrhovatelé namítají porušení pravidel volební kampaně (v podobě bránění ve volební agitaci a následné nepravdivé difamační kampaně), soud vyhodnotil, že volební stížnost je správně formulována jako návrh na neplatnost voleb (srov. závěry usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 6. 11. 2012, č. j. 50 A 22/2012-44, publikovaného pod č. 2818/2013 Sb. NSS) a že tedy vedle volebního orgánu jsou podle § 90 odst. 2 s. ř. s. odpůrci volební strany, které podle vyhlášených výsledků voleb obdržely alespoň jeden mandát.
15. Soud nejprve připomíná, že podle ustálené judikatury Ústavního soudu vycházející z demokratického principu legitimacy veřejné moci, dle něhož je lid jejím zdrojem a v této roli se podílí na jejím ustavování cestou svobodných a demokratických voleb (čl. 1 odst. 1, čl. 2 odst. 1 Ústavy), platí pro volební soudnictví vyvratitelná domněnka, že volební výsledek odpovídá vůli voličů; předložit důkazy k jejímu vyvrácení je povinností toho, kdo volební pochybení namítá (nález Ústavního soudu ze dne 26. 1. 2005, sp. zn. Pl. ÚS 73/04, dostupný stejně jako ostatní rozhodnutí téhož soudu na <http://nalus.usoud.cz>). Řízení ve věcech volebního soudnictví je proto založeno na ústavním principu ochrany rozhodnutí, které vzešlo z vůle většiny vyjádřené svobodným rozhodováním a respektujícím práva menšiny. Úprava ověřování voleb je přitom založena

na předpokladu objektivní příčinné souvislosti mezi volební vadou a složením zastupitelského sboru. Z čl. 21 odst. 4 Listiny základních práv a svobod lze dovodit právo zvoleného kandidáta na nerušený výkon funkce po stanovené časové období (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 10. 1. 1996, sp. zn. Pl. ÚS 30/95), rozhodnutí voličů jako suveréna může tudíž soudní moc změnit jen ve výjimečných případech, kdy vady volebního procesu prokazatelně způsobily, že voliči rozhodli jinak a byl zvolen jiný kandidát. Zrušení voleb pak nelze brát jako trest za porušení volebních předpisů, nýbrž jako prostředek k zajištění legitimacy zvoleného orgánu (opět viz nálezy sp. zn. Pl. ÚS 73/04).

16. Na tato východiska navazuje ustálená judikatura Nejvyššího správního soudu (srov. např. usnesení ze dne 2. 7. 2004, č. j. Vol 6/2004-12, č. 354/2004 Sb. NSS), která v obecné rovině definuje tři základní předpoklady pro vyhovění volební stížnosti takto:
 - (1.) nezákonnost, tzn. porušení některých ustanovení volebního zákona, popř. zákonů souvisejících;
 - (2.) vztah mezi touto nezákonností a výsledkem voleb;
 - (3.) zásadní intenzita této nezákonnosti, která ve svých důsledcích musí přinejmenším výrazně zpochybňovat volbu kandidáta. Jinak řečeno, tato intenzita musí v konkrétním případě dosahovat takového stupně, že je možno se důvodně domnívat, že pokud by k nezákonnému jednání nedošlo, nebyl by určitý kandidát zřejmě vůbec zvolen.
17. Pokud jde ovšem o tuto třetí podmínku, s účinností od 1. 1. 2017 došlo k zásadní změně volebního zákona. Podle § 60 odst. 2 až 4 volebního zákona ve znění účinném do 31. 12. 2016 bylo podmínkou důvodnosti návrhu porušení volebního zákona způsobem, který *mohl ovlivnit* výsledek voleb. Zákonem č. 322/2016 Sb. ale došlo k novelizaci tohoto ustanovení a v nynějším znění je podmínkou důvodnosti porušení volebního zákona způsobem, který *hrubě ovlivnil* výsledek voleb. Tím zákonodárce upravil míru důkazu vyžadovanou k prokázání skutkových tvrzení o hrubém ovlivnění voleb. Nepostačuje tedy důkazy podložená pravděpodobnost ovlivnění, ale je třeba prokázat samotné ovlivnění. Odkrytí faktických souvislostí zde není možné na základě výsledku voličů, odborného posouzení příslušných jevů z hlediska fyzikálních, resp. přírodních zákonů, ale nanejvýš prostředky sociálních věd. Volební soudy však těmito prostředky nedisponují a ani vlastní soudní řízení není k jejich získání uzpůsobeno. Pro závěr o hrubém ovlivnění voleb je tedy určující komplexní hodnocení skutkového stavu zjištěného v (časově) omezených možnostech volebního soudu z hlediska toho, zda skutková tvrzení o jiném přidělení mandátů, pokud by nebylo došlo k vadě volebního procesu, odpovídají zkušenostem běžného života a soudce je o jejich pravdivosti vnitřně přesvědčen bez rozumných pochybností. Volební soud tak často hodnotí, zda by výsledek dějů ve skutečném světě byl jiný, pokud by i ony děje byly jiné. Tuto svou kontrafaktuální úvahu pak musí volební soud podrobně odůvodnit ze všech hledisek zákonem předvídaných pro získání mandátů (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 2. 4. 2019, sp. zn. I. ÚS 4718/18, bod 76). Pojem „hrubé ovlivnění“ výsledků voleb přitom lze co do intenzity považovat za zákonodárcem zvolený ekvivalent jejich „zatemnění“ ve smyslu dosavadní judikatury (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 2. 2018, č. j. Vol 16/2018-33, č. 3717/2018 Sb. NSS, nebo ze dne 21. 2. 2018, č. j. Vol 50/2018-46, č. 3739/2018 Sb. NSS).
18. Pokud jde o pravidla předvolební kampaně, ta jsou v § 30 volebního zákona regulována jen velmi stručně. Kromě garance bezplatného a nediskriminačního přístupu k plakátovací ploše, je-li obcí v souvislosti s volbami zřízena, je upraven jen zákaz zveřejňování výsledků

předvolebních průzkumů v době počínající třetí den před volbami a zákaz volební agitace ve dnech voleb v objektu volební místnosti a jeho bezprostředním okolí. To však neznamená, že by volební kampaň mohla probíhat zcela jakýmkoliv způsobem. Metody použité v předvolební kampani totiž musí přinejmenším respektovat i pravidla stanovená v „nevolebních“ právních předpisech, jež fakticky souvisejí s volebním procesem, popř. jejichž nedodržení by mohlo mít ústavněprávní dopady, např. z hlediska svobodné a volné soutěže politických sil a politických stran chráněné čl. 5 Ústavy a čl. 21 odst. 4 Listiny. Z hlediska ústavního přitom musí být zajištěno, že rozhodla vůle většiny při respektování menšiny, aniž by byla účelovými kroky předem deformována vůle voličů a rovnost jejich hlasů (viz nálezy Ústavního soudu ze dne 29. 3. 2012, sp. zn. Pl. ÚS 52/10).

19. Ústavní soud tak v minulosti např. uznal, že domněnka, že volební výsledek odpovídá vůli voličů, je vyvrácena v případě, je-li zjištěno uplácení voličů, navíc spojené s mechanismem umožňujícím kontrolu, zda tito voliči skutečně určenou stranu volili, neboť vůle voliče, který je zkorumpován, není nezávislá (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 18. 1. 2011, sp. zn. Pl. ÚS 57/10). Naopak prostý slib povolební zábavy a pohoštění spojený s doporučením, koho volit, bez vyvíjení nějakého nátlaku relevantní nezákonnost podle Ústavního soudu relevantní nezákonnost nepředstavuje. Slibování je totiž nedílnou a podstatnou součástí předvolební kampaně. Ústavní soud co do intenzity požadovaného narušení nadále vychází ze závěrů prvorepublikové judikatury, podle níž *„vážným porušením svobody a čistoty voleb je ovšem i nepřípustná agitace, která se zvrhá v teror, jímž činí se fyzický a psychický nátlak na volné rozhodnutí voličů tou měrou, že ani tajnost volby není s to, aby svobodné rozhodnutí voličovo zabezpečila. Nepřestoupila-li však agitace tyto hranice, nelze v ní [...] spatřovati porušení svobody a čistoty voleb, byť i vycházela od osob úředních.“* (viz např. nálezy ze dne 10. 2. 2015, sp. zn. III. ÚS 3673/14).
20. I přes formální dodržení pravidel ve volebním zákoně lze ovšem jako nezákonnost relevantní z hlediska volebního soudnictví kvalifikovat také např. postup představitelů „vládnoucí“ volební strany v období volební kampaně a době jí bezprostředně předcházející, kteří uplatněním vlastních pravomocí a jiného vlivu omezovali podmínky pro vedení volební kampaně politické konkurence způsobem pro politickou konkurenci nepředvídatelným a zároveň této své mocenské a informační převahy využívali ve vlastní kampani, a to v natolik zásadní intenzitě, že došlo fakticky k podstatnému narušení rovnosti a férovosti volební soutěže (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 2. 4. 2019, sp. zn. I. ÚS 4718/18, bod 92).
21. V těchto intencích je třeba zvažovat důvodnost podaného návrhu, který se zakládá na tvrzení dvou zásadních zásahů kandidátů „vládnoucí“ volební strany [odpůrkyně 4)] do předvolební kampaně navrhovatelů a jejich volební strany [odpůrkyně 2)], a to jednak v podobě zabavení předvolebních letáků ve spojení s potlačováním volné diskuse a práva navrhovatelů na získání informací o chodu obce po prakticky celé předchozí volební období a jednak v podobě křivého obvinění navrhovatele a) jakožto významného kandidáta odpůrkyně 2) ze spáchání násilného, patrně trestného činu proti radnímu obce a řediteli základní školy, jež bylo následně těsně před volbami aktivně šířeno dalšími kandidáty odpůrkyně 4), ale i zaměstnanci základní školy.
22. Samotné zabavení předvolebních letáků by obecně vzato mohlo představovat relevantní nezákonnost, neboť znemožněním, resp. spíše omezením svobodného vedení předvolební kampaně je zasahováno do ústavně chráněné svobodné a volné soutěže politických sil a politických stran (čl. 5 Ústavy a čl. 21 odst. 4 a čl. 22 Listiny). Takový zásah pak může být

zintenzivněn navrhovatelí tvrzeným déletrvajícím informačním omezením ze strany „vládnoucí“ volební strany, jelikož kombinace většího množství třeba i formálně legálních omezení předvolební kampaně doprovázená intenzivním zneužitím informační nerovnováhy politickým konkurentem u moci může vytvořit situaci závažné diskriminace zvýhodňující jednu či několik volebních stran měrou, jež vylučuje hovořit o rovných pravidlech volební soutěže.

23. Nelze ovšem přehlížet, že míra této nezákonnosti je v tomto případě podstatně snížena tím, že z pohledu voličů se v případě zabavených materiálů nejednalo o přímou volební agitaci odpůrkyně 2) či navrhovatelů, jelikož jejím obsahem nebyla jakákoliv propagace této volební strany. Jednalo se výlučně o tzv. negativní volební kampaň, která usilovala o doložení údajně oportunistického jednání rodičů starosty obce a vedoucího kandidáta odpůrkyně 4) a tvrdila, že vedení obce zvýhodňuje jednoho developera před jiným z údajně zjištěných důvodů. Tyto očerňující „letáky“ ovšem nebyly ani podepsány odpůrkyní 2) nebo jakoukoliv jinou volební stranou či kandidátem, nýbrž osobou, která ve volbách vůbec nekandidovala. Za takového stavu, kdy navíc z letáků ani neplyne jakákoliv souvislost s volbami (neuvádí se v nich, že lidé mají volit a koho, ani že někoho volit nemají, o volbách zde totiž není jakákoliv zmínka), by nebylo ani možné takto pošpiňovaným osobám jakkoliv vytýkat, jestliže by činily kroky k znemožnění pokračování takové očerňující, ale z objektivního hlediska nevolební kampaně.
24. Teprve v situaci, kdy se navrhovatel a) na místě incidentu k letákům měl přihlásit a označit je za svou předvolební kampaň, si museli starosta a druhý z kandidátů odpůrkyně 4) uvědomit, že zabavením letáků zasahují do předvolební kampaně jiné volební strany, která patrně jen z důvodu předvolební strategie nebyla ochotna se pod takový očerňující leták podepsat. I když takový způsob vedení předvolební kampaně nelze označit za zcela čestný, nejedná se o kampaň zakázanou ani zcela nepřípustnou. Je obecně akceptováno, že volební kampaň se mnohdy vede s ostrými lokty, cestou planých slibů, informačních zkratk, nepřesných nebo pokřivených tvrzení, zavádějících srovnání apod. Jakkoliv z hlediska běžných mezilidských vztahů by mohlo jít v řadě případů již o prostředky nečisté a ocitající se za hranou dobrých mravů, zásahy veřejné moci do svobodné soutěže volebních stran se v demokratické společnosti musí omezovat jen na nezbytné minimum a potírat jen extrémy a jednoznačné excesy např. v podobě záměrně lživé předvolební kampaně, prokazatelně krivých obvinění apod., a to navíc jen tam, kde je prokázán vliv takového excesu na rozdělení mandátů.
25. Stejně tak nemohou do předvolební kampaně v takové situaci zasahovat ani jiné orgány veřejné moci jako např. obec (reprezentovaná starostou) nebo policie, ledaže je to nutné pro ochranu jiných ústavních práv nebo důležitých veřejných zájmů. Takovými veřejnými zájmy mohou být v čl. 5 Ústavy zmíněná ochrana základních demokratických principů či ochrana společnosti před násilím tam, kde by předvolební materiály zcela bezpochyby propagovaly násilí k prosazení politických cílů nebo jednoznačně směřovaly k odstranění takových principů. Konkurenčním veřejným zájmem může být také zájem na řádném vyšetření podezření ze spáchání trestného činu. Ovšem v případě kolize práva účastnit se svobodné soutěže politických sil s jiným veřejným zájmem či ústavně chráněným právem tyto kolizní zájmy nelze bez dalšího automaticky upřednostnit, nýbrž je třeba nalézt řešení, jež umožní zachovat maximum z obou práv, resp. zájmů v kolizi.
26. I když tedy dotčený kandidát může vnímat tvrzení zaznívající v předvolební soutěži úkorně, zpravidla nebude možné v okamžiku zuřící předvolební kampaně upřednostnit

právo na ochranu jeho osobní cti, snad s výjimkou zcela zjevných lží a křivých obvinění, jelikož i on má garantován prostor v předvolební kampani reagovat, ohradit se proti zkreslujícím tvrzením a případně i označit původce manipulativních předvolebních materiálů za sprosté lháře, je-li si svou pozicí jist. Pokud tedy zabavení letáků mělo být motivováno ochranou cti a dobrého jména rodiny starosty jakožto volebního kandidáta v nadcházejících volbách, nelze takové řešení považovat za přijatelné, jelikož obsah sporného letáku nepřesáhl onu extrémní míru. Leták spíše vyjadřoval názor na určité reálné události, jež ostatně dokládal přiloženými kopiemi listin z veřejně přístupných zdrojů a které si dával do souvislostí, a podstatné je, že jádrem letáku nebylo šíření lživého skutkového tvrzení. I když ve způsobu, jímž jsou v letáku dávány popisované skutečnosti do souvislostí, a i v jejich hodnocení lze spatřovat určité nelogičnosti, výběrovost faktů nebo manipulativnost, jeho obsah nijak nevybočuje z poměrně běžné negativní politické kampaně, která také tvoří nedílnou součást předvolebního boje (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 6. 2006, č. j. Vol 5/2006-46, č. 944/2006 Sb. NSS). Kandidáti jakožto dobrovolní aktéři předvolebního boje musí počítat s tím, že mohou čelit i takové formě agitace, a lze po nich spravedlivě žádat, že na ni nebudou reagovat bráněním v distribuci letáků, nadto s využitím veřejné moci, jež jim byla dočasně voliči svěřena, nýbrž vlastní propagací, která se může proti případným manipulativním tvrzením jasně vymezovat a nabídnout z pohledu kandidáta přesnější pohled na tvrzené skutečnosti i původce takových letáků. Není ani vyloučeno, že na obzvláště zavádějící a cti se hrubě dotýkající tvrzení bude reagováno v občanskoprávní rovině cestou žaloby na ochranu osobnosti. Svépomoc v podobě likvidace předvolebních plakátů, zabavování letáků apod. je ovšem (až na zcela nejextrémnější případy) s ohledem na ochranu svobodné soutěže politických aktérů prakticky vyloučena, právě s ohledem na dostupnost jiného a pro svobodu vyjadřování politických názorů šetrnější nástroje v podobě aktivizace vlastní politické agitace.

27. Vzhledem k tomu, že z protokolu o ohledání místa činu, jež si soud vyžádal od vyšetřujícího orgánu, přitom vyplynulo, že když byly předmětné letáky zajištěny policií, nacházely se na předním sedadle červeného vozidla Škoda Fabia, přičemž navrhovatel a) dle fotografií používal bílý vůz Seat Alhambra, lze se domnívat, že tvrzení navrhovatele o zabavení letáků je pravdivé. Pokud tedy starosta a radní, kteří současně byli i kandidáty odpůrkyně 4), odmítli letáky po sdělení, že jsou součástí předvolební kampaně odpůrkyně 2), resp. navrhovatele a), vrátit, zasáhli tím nepřípustně do předvolební kampaně.
28. Naopak zájem na vyšetření trestné činnosti může v řadě případů předčit zájem na distribuci jedné konkrétní listiny v předvolební kampani, ovšem i zde je nutno vážit míru nutného zásahu do předvolební kampaně. Pro vyšetřování trestné činnosti může být zcela klíčové zajistit stopy z místa prověřovaného činu, přičemž nemusí být dost dobře možné potřeby účinného trestního řízení zajistit jiným způsobem nebo později. Ovšem neplatí to vždy. Ne každá stopa z místa činu je stejně významná, méně významné stopy postačí např. obrazově zdokumentovat, aniž by musely zůstat originály v rukou vyšetřujícího orgánu. Mnohdy postačí jen vzorek a není třeba odebrat vše. V nynějším případě přitom soudu není vůbec jasné, proč vůbec bylo třeba letáky zajistit, resp. proč musely být zajištěny všechny. S ohledem na popis prověřovaného jednání jakožto ublížení na zdraví a v situaci, kdy k němu mělo dojít použitím osobního automobilu navrhovatele a), není jasné, co mají vlastně letáky jakožto zajištěná stopa prokazovat. Samotné letáky se dle tvrzení obou stran [zde soud porovnává obsah volební stížnosti s úředními záznamy o podaném vysvětlení Mgr. K. a Ing. N. předloženými odpůrkyní 4)] úrazového děje nezúčastnily, nelze tedy

předpokládat, že by se na nich samotných nacházely významné stopy prověřovaného skutku. Nabízí se pouze úvaha o prokazování eventuálního motivu sporného jednání, k čemuž by však bohatě postačovalo zajištění vzorku v podobě jednoho letáku, spolu s fotodokumentací zachycující množství těchto letáků. Fotodokumentace přitom byla pořízena (vyšetřující orgán ji soudu na jeho žádost předložil), a i když přesné množství letáků z ní nelze určit, bylo možné je na místě spočítat nebo zvážit, na základě čehož by jejich množství bylo pro účely prošetřování známo. Soud tak postrádá reálný důvod, proč došlo k zásahu do předvolební kampaně ze strany policie, která zabavila všechny letáky. I o tomto zásahu by proto bylo možné uvažovat jako o nezákonném zásahu do předvolební kampaně, jelikož k prosazení veřejného zájmu patrně postačovalo tento zásah provést v mnohem omezenější míře, která by více šetřila ústavně garantovanou svobodu soutěže politických sil. Byť to tedy nebylo přímo namítáno, v mezích objektivní kontroly řádnosti volebního procesu, jež soudu přísluší, je třeba apelovat na vyšetřující orgány, aby pro příště při svých zásazích úzce souvisejících s předvolební kampaní, pečlivěji vážily své kroky a jejich dopad, neboť nelze vyloučit, že za určitých okolností by jejich nepřiměřené kroky mohly vést až k vyslovení neplatnosti voleb.

29. Soud tedy shledal existenci nezákonnosti spočívající v zabavení volební tiskoviny nejprve kandidáty odpůrkyně 4) a následně policií. Obecně vzato přitom tato nezákonnost splňuje i druhý předpoklad pro vyhovění volební stížnosti, tj. vztah mezi touto nezákonností a výsledkem voleb. Rozsah předvolební agitace totiž pravidelně má dopad na množství získaných hlasů, přičemž to platí i pro volební kampaň negativní, jejímž cílem je uškodit politickým soupeřům. Chybějící apel na výkon volebního práva stejně jako to, že leták nesměřoval na posílení preferencí odpůrkyně 2) či právě navrhovatele a), sice do jisté míry oslabuje význam této agitace pro navrhovatele, ale ani to neznamená, že by tím byla vyloučena příčinná souvislost mezi znemožněním distribuce letáků a počtem hlasů odpůrkyni 2). Zjevným účelem letáku bylo oslabit podporu odpůrkyně 4) u jejích voličů (zejména pak podporu současného starosty), což by se logicky muselo promítnout ve vyšším volebním zisku kandidátů jiných volebních stran. Z ničeho přitom neplyne, že by z tohoto přesunu voličů odpůrkyně 2) nijak netěžila a že by všechny takové hlasy směřovaly jen k odpůrkyni 3). Tedy ani skutečnost poukazovaná a prokazovaná odpůrkyní 4), že odpůrkyně 2) pro svou volební agitaci používala klasické letáky propagující její vlastní kandidáty a že zabavené letáky se jim nijak nepodobaly, odpůrkyni 2) nezmiňovaly a byly podepsány někým, kdo vůbec nekandidoval, nic nemění na tom, že jejich zabavení potenciálně mohlo výsledky voleb ovlivnit v neprospěch odpůrkyně 2). Skutečnost, že se zdaleka nejednalo o jedinou předvolební agitaci odpůrkyně 2), tak pouze oslabuje intenzitu způsobeného nezákonného zásahu, ale jeho dopady zcela nevylučuje.
30. Pokud jde o tvrzený incident, kdy měl dle navrhovatelů kandidát odpůrkyně 4) simulovat své sražení navrhovatelem a), tady soud konstatuje, že nakonec po zralé úvaze upustil od snahy prokazovat, jak se sporná událost vlastně odehrála, a ponechal tuto záležitost orgánům činným v trestním řízení (jež by mohlo být případně i narušeno předčasným zveřejněním dílčích zjištění o průběhu incidentu), neboť nakonec dospěl k závěru, že navrhovatelé neoznačili žádné důkazy způsobitelné prokázat, že incident reálně hrubě ovlivnil volební výsledky v jejich neprospěch (viz závěrečnou část odůvodnění). V návaznosti na seznámení se s obsahem volební dokumentace, která jediná potenciálně mohla poskytnout významné indicie v tomto směru, proto soud zrušil již nařízené jednání, při němž hodlal vyslechnout i svědky události. Přesto se soud ale k tomuto incidentu vyjádří alespoň v obecné rovině.

31. Jak již soud uvedl, pokud by došlo záměrně ke křivému obvinění protikandidáta a k cílenému rozšiřování této informace, představovalo by to zcela nepochybně velmi závažný faul ve volební kampani. Zjevně by byla splněna podmínka existence volební nezákonnosti, stejně jako i podmínka vztahu mezi touto nezákonností a volebním výsledkem, neboť je zřejmé, že míra podpory kandidáta veřejně obviněného ze spáchání trestného činu, zde navíc násilného, až na naprosté výjimky klesá v důsledku jeho stigmatizace, nemá-li nařčený kandidát dostatečný a se šířiteli pomluvy srovnatelný prostor pro reakci. V takové situaci lze navíc očekávat, že vliv na volební výsledky bude silný, a stačí tak relativně málo k tomu, aby bylo prokázáno hrubé ovlivnění výsledku voleb. I když srovnání s výsledky předchozích voleb v kombinaci s rozložením hlasů uvnitř volební strany vždy představují pouze nepřímý důkaz, resp. spíše jen indicii s pouhou pravděpodobnostní hodnotou, vykazují-li nečekané odchylky, jež nelze přesvědčivě vysvětlit ničím jiným než právě důsledky volebního faulu, bude mnohdy namístě závěr o prokázání hrubého ovlivnění výsledku voleb učinit.
32. Na druhou stranu je ovšem třeba zdůraznit, že samotné rozbouření veřejné diskuse v reakci na incident potenciálně trestněprávního rozměru a vyjadřování silných názorů a třeba i odsudků v rámci navazující veřejné debaty jako nezákonnost hodnotit nelze. Problémem může být pouze rozdmýchávání skandálu na základě vědomého šíření lživého obvinění. V situaci, kdy se pouze ví, že se něco závažného stalo, ale není přesně známo, jak a kdo je tím vinen, nelze spatřovat porušení pravidel volební kampaně v tom, že jsou taková událost a osoby na ní zúčastněné, zejména jde-li o osoby aktivní v místní politice, středem veřejné diskuse včetně pozornosti médií a že jsou vyjadřovány názory a dohady, co se mohlo stát, a to klidně včetně nepodložených paušálních odsudků. Předvolební kampaň je tvrdá, aktéři účastníci se souboje o hlasy voličů mohou a mají být středem pozornosti, a proto musí očekávat, že jejich jednání bude veřejností i protikandidáty sledováno, bouřlivě komentováno a třeba i příkře hodnoceno na základě neúplných informací.
33. Zde ovšem navrhovatelé tvrdí a výtisky komunikace na facebooku dokládají, že informaci koncipovanou jako jednoznačné skutkové tvrzení šířil kandidát odpůrkyně 2) J. K. v profesním postavení hasiče mj. v podobě těchto dvou vět „*Dnes zastupitel obce Poříčí nad Sázavou a kandidát do dalšího volebního období pan M.S. úmyslně srazil autem našeho kamaráda a kolegu R. N. a ujel. Je to jen info pro představu, jak asi hodlá pan M.S. řídit obec...*“ Formulace první citované věty rozhodně nepředstavuje hodnocení určité informace, ale jednoznačné skutkové tvrzení, navíc osoby, která zpravidla disponuje přímými a nezprostředkovanými informacemi o nehodách, jejichž následky ve svém zaměstnání řeší. Na toto tvrzení se pak začala nabalovat další diskuse. Pokud by bylo nepravdivé, bylo by možné jak toto sdělení, tak navazující rozdmýchávání diskuse považovat za vážný volební faul. Ovšem pokud by se jednalo o tvrzení pravdivé, byla by taková diskuse zcela v pořádku a namístě.
34. Pro závěr, jestli takto vedená diskuse měla dopad na volební výsledek odpůrkyně 2) či navrhovatele a), však nelze přehlížet okolnost, zda měli navrhovatel a) a jeho volební strana možnost údajně nepravdivá skutková tvrzení reagovat a své jméno očistit. Pokud by měl soud vyslovit závěr, že dezinformace a lži použité při volební kampani ovlivnily výsledek voleb, museli by navrhovatelé tvrdit a prokázat nejen mimořádný rozsah těchto lží a dezinformací a s tím spojený dopad na voliče, ale i jejich načasování, které by zcela vylučovalo možnost relevantní reakce (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne

21. 2. 2018, č. j. Vol 50/2018-46, č. 3739/2018 Sb. NSS). Postavení komunálních politiků je ovšem značně odlišné od kandidátů v celostátních volbách, kteří mají zpravidla snadný a rychlý přístup k médiím a mohou na negativní kampaň reagovat bez většího zdržení srovnatelnými prostředky. Místní politici mají naopak mnohem menší prostor čelit očerňující kampani, jelikož zpravidla nemají k dispozici možnost reagovat v denním tisku a i případné vytištění letáků s reakcí a jejich distribuce jsou nejen nákladné, ale také nějakou dobu trvají. Eventuálním vážným pomluvám rozšířeným krátce před hlasováním již tak mnohdy nemohou čelit.

35. Situaci navrhovatele a) však i přes velmi krátký časový prostor k reakci lze srovnávat se situací protikandidátů Miloše Zemana v prezidentských volbách, kteří museli čelit závažným pomluvám a lžím ať již ze strany samotného vítězného kandidáta a jeho volebního týmu, tak jeho podporovatelů (viz již zmíněné usnesení Nejvyššího správního soudu č. j. Vol 50/2018-46 nebo usnesení ze dne 18. 2. 2013, č. j. Vol 44/2013-72, č. 2833/2013 Sb. NSS). Jak totiž vyplynulo z podkladů předložených samotnými navrhovateli, shodou okolností se právě dne 21. 9. 2022 ve večerních hodinách uskutečnila předvolební debata lídrů kandidátek tří volebních stran, v jejímž úvodu navrhovatel a) věnoval zhruba pět minut vlastnímu popisu inkriminované události z téhož dne, a v níž tedy měl potřebný prostor k tomu, aby svým potenciálním voličům předložil vlastní verzi skutkového stavu. Navrhovatel a) v rámci této debaty obvinil starostu a radního z toho, že nevybíravě zaútočili na mladé ženy distribuující letáky, že v konfliktním jednání pokračovali i po příjezdu navrhovatele a) na místo a že vše vyvrcholilo teatrálním ulehnutím radního na vozovku a simulováním sražení vozem navrhovatele a). Navrhovatelka b) byla dalším z kandidátů účastnících se předvolební debaty, a svůj prostor pro reakci na událost tak měla též. To, že své vystoupení věnovala jiným tématům, bylo jejím rozhodnutím. Skutečnost, že se předvolební debaty i přes pozvání nezúčastnili kandidáti odpůrkyně 4), pak sama o sobě nepředstavovala překážku pro to, aby navrhovatelé v předvolební kampani účinně reagovali na nastalou situaci, a ostatně také byla podrobena kritice všech přítomných kandidátů opozičních volebních stran.
36. Dosah této reakce přitom nebyl omezen jen na přímé účastníky tohoto setkání s voliči, ale byl podstatně rozšířen zveřejněním záznamu této debaty na internetu. Na tento záznam byly zveřejněny odkazy jak na webu otevreneporici.cz prezentujícím aktuality ze života obce, tak i na celostátních webových stránkách v placené sekci Protext webu České tiskové kanceláře, odkud čerpaly i zprávy celostátních a místních deníků. O incidentu tak byla publikována zpráva na serveru Novinky.cz (<https://www.novinky.cz/clanek/stalo-se-drsny-incident-pred-volbami-zastupitele-z-obce-na-benesovsku-odvezli-do-nemocnice-40409604>), v níž převážná část textu popisovala právě stanovisko navrhovatele a) k této události včetně nepřímého popisu, kde se nachází odkaz na záznam debaty. V článku na serveru blesk.cz sice (<https://www.blesk.cz/clanek/zpravy-krimi/723807/predvolebni-incident-v-porici-nad-sazavou-zastupitele-srazili-autem.html>) byla jen verze prezentovaná odpůrkyní 4), ale byl zde přímý proklik na zprávu na serveru Novinky.cz. Pouze ze zprávy Benešovského deníku (<https://benesovsky.denik.cz/volby-2022-komunalni/porici-incident-neshody-politici-volby-policie.html>) nebylo možné se na záznam debaty dostat. Navrhovatelé pak poukazují též na krátkou zmínku události v předvolebním spotu TV Nova, zde ovšem nebyli kandidáti zúčastnění na incidentu vůbec jmenováni.
37. Navrhovatelé též předkládali výtisky z komunikace na facebookových stránkách Otevřeného Poříčí, dostupné rovněž na internetu. Z této komunikace je zřejmé, že na

tomto webu publikovali zprávy i kandidáti odpůrkyně 4), právě včetně oné zprávy J. K. o sražení R. N. navrhovatelem a), což jen potvrzuje širší dosah tohoto webu v obci. Zároveň je ale z průběhu komunikace zřejmé, že na kritické zprávy o incidentu bylo také reagováno, zejména Ing. Lopatkovou kandidující za odpůrkyni 3), a i zde si tak mohla veřejnost přečíst popis incidentu z pozice navrhovatele a). V těchto odpovědích byl též zmiňován záznam z předvolební debaty, což dále zvyšovalo pravděpodobnost jeho zhlédnutí voliči, kteří se o danou událost více zajímali.

38. Lze tedy konstatovat, že i kdyby skutečně bylo obvinění navrhovatele a) ze sražení radního při incidentu ve středu dne 21. 9. 2022 lživé, navrhovatel a) i přes své poněkud ztížené postavení měl značný prostor ve veřejné debatě na událost reagovat a prezentovat své přesvědčení, že jde o křivé obvinění jeho osoby a o uměle vyvolanou událost. Díky zveřejnění záznamu o předvolební debatě a načasování reakce navrhovatele hned na její počátek tak lze očekávat, že s jeho reakcí byl obeznámen prakticky každý volič, který se o incident hlouběji zajímal. Bylo tak na voličích, které verzi události uvěří a komu se rozhodnou v této vyhocené situaci dát svůj hlas. Nejeví se přitom pravděpodobným, že by voliči hlasovali bez povědomí o stanovisku navrhovatele a).
39. Závěru o výjimečnosti voleb do Zastupitelstva obce Poříčí nad Sázavou v roce 2022 nenahrávají ani statistická data. Z oficiálních výsledků voleb dostupných též na webu www.volby.cz soud porovnáním zjistil, že volební účast ve volbách do Zastupitelstva obce Poříčí nad Sázavou dosáhla v roce 2022 65,81 % (716 vydaných obálek při celkovém počtu 1 088 voličů), což je sice podstatně více než celorepublikový průměr (46,07 %) i průměr ve Středočeském kraji (47,69 %), ovšem tuto vyšší míru účasti nelze jednoznačně přičíst vyburcování voličů incidentem ze středy 21. 9. 2022, jelikož obdobně vysoké míry účasti bylo v obci dosaženo i při předchozích volbách do zastupitelstva obce v roce 2018 (68,1 %, vydáno 680 obálek při celkovém počtu 1 000 voličů). Pokud jde o výsledky voleb, těch se v roce 2022 účastnily tři volební strany [odpůrci 2) až 4)] a všechny dosáhly na mandát. Vítězná byla odpůrkyně 4), která 75,49 % hlasů proměnila na 12 mandátů v 15členném zastupitelstvu. Na druhém místě se umístila odpůrkyně 3), která s 15,24 % hlasů dosáhla na dva mandáty, a poslední odpůrkyně 2) s 9,27 % hlasů a jedním mandátem. Na kandidátce odpůrkyně 4) vystupoval na prvním místě stávající starosta Mgr. J. K. a na osmém místě Mgr. R. N. a oba obhájili svůj post v zastupitelstvu. Na kandidátce odpůrkyně 2) vystupovali na prvním místě navrhovatelka b), která též získala jediný mandát volební strany, a na druhém místě navrhovatel b), jenž však byl v pořadí náhradníků předběhnut co do počtu získaných hlasů úspěšnějšími kandidáty na třetím, devátém a čtvrtém místě kandidátky.
40. V porovnání s předchozími volbami v roce 2018 by se sice mohlo zdát, že se míra úspěšnosti odpůrkyně 2) nezhoršila, jelikož volební strana STAN pro POŘÍČÍ tehdy při 5,96 % hlasů také získala jen jediný mandát v 15členném zastupitelstvu obce, a to pro navrhovatele a) na druhém místě kandidátky, který díky velkému počtu hlasů předběhl nominanta na prvním místě, ovšem takový pohled je zjednodušující. V tehdejších volbách totiž kandidovalo hned šest volebních stran, z nichž pět získalo nějakého zastupitele. Poměrně úspěšná byla volební strana Obec 2018, která s 20,21 % hlasů získala hned tři mandáty, a to pro navrhovatelku b) v pozici lídryně kandidátky [která v roce 2022 kandidovala za odpůrkyni 2)], a pro další dva kandidáty, kteří naopak v roce 2022 kandidovali a získali mandáty za vítěznou odpůrkyni 4). Lze tak kalkulovat s tím, že příznivci volební strany Obec 2018 se mohli rozdělit mezi odpůrkyni 4) a odpůrkyni 2).

Odpůrkyně 3) kandidovala v relativně obdobném složení ve volbách v roce 2018 i 2022, další dva volební subjekty z roku 2018 se již voleb v roce 2022 neúčastnily, a to ani jeden zastupitel, kterého tehdy získali. S ohledem na tato zjištění tedy lze částečně vysvětlit posílení odpůrkyně 4), která přebrala hned dva úspěšné kandidáty volební strany Obec 2018, ovšem stejně tak bylo možné očekávat i posílení odpůrkyně 2), která do svých řad zařadila navrhovatelku b). Volební zisk odpůrkyně 2) se však oproti roku 2018 navýšil jen minimálně. Jde o určitou indicii, byť velice slabou, na základě níž nelze vyloučit, že sporný incident mohl mít nějaký negativní vliv na rozdělení mandátů ve volbách v roce 2022 mezi jednotlivé volební strany. Rozhodně však nelze uzavřít, že odpůrkyně 2) musela být negativně zasažena, na to se jedná o příliš slabé náznaky nesoucí s sebou jen určitou míru pravděpodobnosti ani zdaleka se neblížící úrovni praktické jistoty, již musí soud na základě provedeného dokazování dosáhnout, měl-li by prohlásit volby za neplatné.

41. Výraznější indicie nelze spatřovat ani v samotném umístění navrhovatele a), který ve volbách v roce 2018, ač získal jediný mandát pro volební stranu z druhého místa kandidátky, dosáhl v absolutním počtu jen 55 hlasů. V roce 2022, kdy se celkový počet hlasujících voličů zvýšil o 5,3 %, ale navrhovatel dosáhl dokonce 67 hlasů, tedy o 21,8 % více. Na druhou stranu je ovšem pravdou, že co do počtu získaných hlasů byl v rámci kandidátky odpůrkyně 2) až pátý, ač kandidoval z druhého místa. Ani pokud jde o počet hlasů pro samotného navrhovatele a), tedy nelze na základě zveřejněných volebních výsledků učinit vysoce pravděpodobný, natožpak prakticky jistý závěr, že by byl událostmi namítanými ve volební stížnosti poškozen v počtu dosažených hlasů a v důsledku toho v možnosti získat mandát zastupitele.
42. Soud si pro jistotu ještě vyžádal a prozkoumal volební dokumentaci, aby si ověřil, zda v rámci odevzdaných volebních lístků nebyl navrhovatel a) voliči cíleně penalizován v důsledku stigmatizace spornou událostí např. křížkováním všech ostatních kandidátů odpůrkyně 2) s vynecháním jeho osoby. Volební dokumentace byla předána ve třech řádně zapečetěných a neporušených krabicích, které soud otevřel a v nich našel mimo jiné hlasovací lístky, z nichž prošel především hlasovací lístky, v nichž voliči panašovali. Přitom ale nenalezl ani jediný volební lístek, z něž by bylo možné dovozovat, že by se voliči odpůrkyně 2) cíleně vyhýbali jménu navrhovatele a). I v těch případech, kdy voliči relativně volně rozdělovali hlasy mezi kandidáty různých stran, soud našel jen 13 volebních lístků, v nichž voliči na kandidátce odpůrkyně 2) dali hlasy prvnímu a třetímu kandidátovi (a případně dalším) a navrhovatele a) vynechali. Volebních lístků, kde naopak volební hlas v rámci panašování nedostala (ve výsledku úspěšná) navrhovatelka b), ale dostal jej navrhovatel a), bylo téměř shodné množství. Ani na základě zkoumání odevzdaných hlasovacích lístků tedy soud nenalezl indicii, že by tvrzená negativní kampaň navazující na incident ze dne 21. 9. 2022 navrhovatele a) zřetelně poškodila na volebním výsledku.
43. Za daných okolností by tak bylo možné uvažovat jediné o tom, že by se namítané zabavení letáků a negativní publicita incidentu projevil v tom, že voliči jako stranu namísto odpůrkyně 2) volili odpůrkyni 4), která skutečně ve volbách obdržela mnohonásobně více hlasů než odpůrkyně 2), což by přirozeně poškodilo i navrhovatele a) a další kandidáty odpůrkyně 2). V této souvislosti je ovšem třeba též zmínit, že soud zjistil na základě zkušebního přepočtu volebních výsledků, že odpůrkyně 2) by pro získání druhého mandátu ve volbách musela získat nejméně dalších 296 hlasů na úkor odpůrkyně 4), tedy např. zcela přetáhnout alespoň 20 voličů, kteří by namísto zakřížkování odpůrkyně 4) jako

celku na volebním lístku zakřížkovali volební stranu 2), což rozhodně není zanedbatelný rozdíl. Nadto ani v takovém případě by volební mandát nezískal navrhovatel a), jelikož by byl předběhnut kandidáty na třetím a devátém místě kandidátní listiny odpůrkyně 2), jimž by mandát s ohledem na počet získaných hlasů dle § 45 odst. 4 volebního zákona připadl přednostně. Zvolení navrhovatele a) by tedy muselo být spojeno s ještě mnohem významnějším odlivem voličů odpůrkyně 2) k odpůrkyni 4), a to v rozsahu cca 10 % všech hlasujících voličů (více než 70 voličů).

44. Přesun voličů od odpůrkyně 2) k odpůrkyni 4), nadto v takovém rozsahu, je ovšem krajně obtížné, jelikož do hlavy voličům nikdo nevidí a není mnoho možností, jak zjistit, jestli v reakci na incident ve středu voliči, kteří byli připraveni volit odpůrkyni 2), nakonec v pátek či sobotu raději hodili hlas pro jinou volební stranu [např. právě odpůrkyni 4)]. V situaci, kdy zákonodárce požaduje po navrhovatelích předložení důkazů, jež takovou změnu volebních preferencí v reakci na tvrzené nezákonnosti prokáží s praktickou jistotou, nelze jen na základě volební dokumentace uzavřít, že k takovému posunu skutečně došlo. Není z čeho vyčíst, jaké byly volební preference před 21. 9. 2022 (šora činěné úvahy dle volebních výsledků v roce 2018, i kdyby vyznívaly přesvědčivěji ve prospěch navrhovatelů, by představovaly jen nepřímé a samy o sobě nedostačující indicie), a již proto nelze ani v případě potvrzení nezákonnosti namítaných událostí v předvolební kampani návrhu vyhovět.
45. Navrhovatelé sice navrhuji celou řadu důkazů, ty však mají směřovat výhradně k prokázání volební nezákonnosti a následné publicity tohoto incidentu, nejsou však způsobilé dokázat, že by se na základě těchto událostí změnilo i mínění voličů, a to nadto v míře, jež by nutně vedla k jinému rozdělení mandátů. Soud zvažoval, zda takovými důkazy snad měly být k příslušné pasáži návrhu (obsahující ovšem prakticky celý průběh incidentu a navazující předvolební komunikace) označené výsledky obou navrhovatelů a svědecké výsledky Ing. A. L. a Ing. P. D.. Zde ale musel soud přihlédnout k tomu, že změna rozhodnutí konkrétních voličů či minimálního počtu voličů s odkazem na konkrétní skutečnosti nebyla v návrhu vůbec tvrzena. V návrhu se objevuje jen zcela obecné prohlášení, že nemůže být pochyb o masivním zasažení voličů a nutném hrubém ovlivnění výsledků voleb. K tomu ale soudu nezbyvá než konstatovat, že vzhledem k prostoru pro reakci, který se navrhovatelům naskytl a který též přinejmenším navrhovatel a) využil, lze o hrubém a dostatečném rozsahu ovlivnění volebních výsledků mít pochyby, a to nikoliv jen zcela zanedbatelné. Navržené důkazy přitom dle obsahu návrhu a jeho příloh mají podporovat spíše konkrétní tvrzené okolnosti, tj. průběh samotného incidentu [výslech navrhovatele a)], autorství letáků a případně snahu odradit voliče od volby odpůrkyně 4) v případě svědka Ing. D. a nakonec prezentaci incidentu kandidáty odpůrkyně 4) a odsuzující komentáře vůči navrhovateli a) v případě svědecké výpovědi Ing. L. a účastnického výsledku navrhovatelky b). Pro úspěch návrhu by však bylo nezbytné prokázat změnu volebních preferencí v důsledku zabavení letáků a údajného krivého obvinění navrhovatele a). Ač si takové dopady lze obecně vzato představit, pouhá určitá pravděpodobnost takového ovlivnění bez prokázání toho, že k takové změně názoru opravdu došlo, a bez prokázání alespoň rámcového počtu ovlivněných voličů v přímém důsledku sporných událostí nemůže vést k úspěchu návrhu. K těmto otázkám přitom výslovně žádný důkazní návrh nesměřoval.
46. Soud tak nakonec pod vlivem podrobnějších zjištění z odevzdaných volebních lístků již nařízené jednání odvolal, jelikož ani prokázání navrhovatelem tvrzené volební

nezákonnosti by na výsledku řízení nic nezměnilo a jednání by se stalo nadbytečným. Vyšel přitom z toho, že zákon výslovně stanoví, že jednání není k projednání volební stížnosti třeba nařizovat (§ 90 odst. 3 s. ř. s.), a že tedy ústní jednání ve volebních věcech, kde je soud povinen rozhodovat o početných návrzích ve striktních lhůtách, je výjimkou nacházející uplatnění tam, kde je třeba především vyslýchat svědky. Pokud jde o listinné materiály, z nichž soud při svém rozhodování vycházel, soud především vyšel z volební dokumentace, jež má povahu správního spisu, a dále z listin, jež navrhovatelé sami soudu buď předložili (např. sporný leták, výňatky z diskuse na facebookových profilech), nebo na ně odkázali. Pokud jde o záznam z předvolební debaty, odkaz k jeho spuštění je součástí návrhovatelů odkazovaných veřejně dostupných webových stránek a oběma navrhovatelům je znám, ostatně se této debaty oba zúčastnili. Navrhovatelé nepředložili, a tedy jim nemusí být znám, pouze protokol o ohledání místa činu a fotografie pořízené na místě činu policií, z nichž soud dovodil, že sporné letáky skutečně byly nejprve zabaveny kandidáty odpůrkyně 4), než je posléze zajistila policie. Skutkové zjištění z těchto listin tedy svědčí ve prospěch navrhovatelů. Proto neprovedením důkazu těmito listinami při jednání soudu nebyli navrhovatelé zkráceni na svých právech.

47. Na závěr je třeba připomenout, že volební soud není a ani nemůže být tím, kdo hlídá úroveň veřejné debaty a politické soutěže, a ani garantem jejich kvality. Tuto pozici zastávají primárně kandidující subjekty a zejména občané jako voliči nakládající svobodně se svým hlasem. Soudní přezkum voleb z důvodu nečestné či nepoctivé volební kampaně nemá za účel její zkvalitňování, ale slouží jako pojistka proti extrémním situacím, které se vymknou ze zákonného a ústavního rámce (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 2. 2018, č. j. Vol 50/2018-46, č. 3739/2018 Sb. NSS). V tomto případě, kdy navrhovatelé měli dostatečný prostor k reakci a navrhovatel a) jej též využil, soud neshledal prostor k zásahu do svobodně vyjádřené vůle voličů, i když nelze vyloučit, že pokud by měli pravdu navrhovatelé, došlo k závažnému zásahu do pravidel vedení předvolební kampaně. Nebylo totiž konkrétně tvrzeno, a už vůbec ne prokazováno (navrženy důkazy k tomu), že by tento potenciální zásah skutečně hrubě ovlivnil výsledek voleb.
48. S ohledem na to, že argumentace navrhovatele ke třetímu kroku algoritmu přezkoumání volební stížnosti nebyla podložena, soud rozhodl o zamítnutí návrhu na určení neplatnosti voleb. O nákladech řízení soud rozhodl podle § 93 odst. 4 s. ř. s., jenž stanoví, že ve věcech volebních nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení :

Proti tomuto rozhodnutí není kasační stížnost přípustná (§ 104 odst. 1 s. ř. s.).

Toto usnesení nabývá právní moci vyvěšením na úřední desce soudu bez ohledu na okamžik jeho doručení účastníkům řízení (§ 93 odst. 5 s. ř. s.).

Praha 18. října 2022

Mgr. Ing. Petr Šuránek, v. r.
předseda senátu